

MJKL Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi kansallisesta ohjelmasta demokratian ja osallistumisen edistämiseksi (demokratiaohjelma) (VN/25525/2023)

Oikeusministeriö pyysi liitolta lausuntoa otsikon mukaisesta luonnoksesta. Lausuntopyynnön tavoitteena on koota sidosryhmien palautetta luonnoksesta demokratiaohjelmaksi, joka on tarkoitus antaa valtioneuvoston periaatepäätöksenä.

LAUSUNTO

Demokratiaohjelman tavoite tasa-arvon edistämisestä ja vaikuttamismahdollisuuksien yhdenvertaisuudesta sukupuolesta riippumatta ei voi luonnokseen kirjatun perusteella toteutua. Naisten ja miesten huomiointi ja arvostus nyky-yhteiskunnassa on huolestuttavan epäsymmetristä.

Ohjelmassa tulisi nostaa esille epäkohta siitä, että yhteiskunta tukee valtionavustusten ja puoluetuen muodossa vain naisten poliittista toimintaa. Poliittinen toiminta on kuitenkin merkittävä tekijä sukupuolierityisten kysymysten huomioimisessa. Mainittu epäkohta heikentää mieserityisten kysymysten ymmärtämistä ja huomioimista, lisää poikien ja miesten sukupuoliperustaisen epäoikeudenmukaisuuden kokemista, heikentää poikien ja miesten itsearvostusta, syventää poikien ja nuorten miesten syrjäytymiskehitystä ja lisää sukupuolten hajottavaa vastakkainasettelua.

Demokratiaohjelman luonnoksen perustavoitteeksi on kirjattu ”demokratian, osallisuuden ja luottamuksen vahvistaminen yhteiskunnassa”. Kun miesten vaikutusmahdollisuudet ovat edellä kuvatun mukaisesti sukupuolen takia heikommalla, ei demokratia toteudu, osallisuus on heikompaa ja luottamus yhdenvertaiseen kohteluun vähenee.

Hallitus myös tavoittelee sitä, että ”uusien keinojen vaalia näitä edellä mainittuja perusarvoja tarkastellaan ennakkoluulottomasti ja hallitus työskentelee osallistavan ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan puolesta ja torjuu eriytymiskehitystä”. Miesten yhdenvertainen huomioiminen naisiin ja vähemmistöihin nähden olisi uusi keino tavoiteltuun vaalimiseen, ja se nimenomaan edellyttäisi muun muassa ennakkoluulottomuutta. Siihen ei kuitenkaan olla tarttumassa, mikä heikentää osallistavan ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan rakentumista ja edistää eriytymiskehitystä.

Edellä kuvatut ongelmat vaikuttavat heikentävästi myös tavoitteeseen ”lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseksi, sekä demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen hyvien käytäntöjen kehittämiseksi”. Miessukupuolen eriarvoinen huomioiminen heijastuu myös tässä kokonaisuudessa poikien ja nuorten miesten itsearvostukseen ja lisää sukupuolten välistä vastakkainasettelua, eriarvoisuutta ja eriytymistä. Tästä kehityksestä kertovat ongelmat poikien ja nuorten miesten suhteen nousevat toistuvasti esiin nyky-yhteiskunnassa, mikä asia olisi pitänyt huomioida demokratiaohjelmassa.

Kansalaisten yhdenvertaisuudessa sukupuolten erityiskysymysten huomioiminen on tärkeitä. Sukupuolten yhdenvertainen kohtelu, arvostus ja kuuleminen on avain vastakkainasettelun ja eriytymisen vähenemiseksi. Tämä vaikuttaisi merkittävästi myös kansalaisten luottamukseen suomalaista demokratiakehitystä kohtaan. Demokratiaohjelmaa tulisi uudistaa ennen sen hyväksymistä niin, että pyrkimys naisten ja miesten symmetriseen tukemiseen nostettaisiin yhdeksi keskeisistä tavoitteista muun muassa valtionavustusten ja puoluetuen kohdentamisen osalta.

Oikeusministeriötä lausuntopyynnöstä kiittäen, Helsingissä 22.11.2024

Miesjärjestöjen keskusliitto ry